

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 13. De Bulla dicta Cœna Domini,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

in iudicio agitur, veritatem sciverit: accedat ad iudicium dicitur quod novit de delicto aut de delinquente, aut de illius infamia, seu notorietate in vicinia: eam sententiam locum habere, etiam si Iudex apud quem causa tractatur, sit laicus. Eum vero in hac re cavendum scire, qui sensu externo expertus est, aut qui novit per confessionem partis, aut qui audiit certificari a viro fide digno: neque necessarium est ut precedat infamia, sed sufficit ut semiplena probatio contra reum, parte contraria instante. In dubio autem, addit Henricus in marg. lit. L. non tenetur quis credere Iudici asserenti reum esse apud se semiconvictum, nisi aliunde constiterit, quod idem Iudex sit talis, cui fides integra adhiberi debeat.

Sextum est, de quo in §. 6. Henricus, quando in chartis excommunicationis scientes iubentur denunciare intra sex dies, non numerari inter eos, diem publicationis: quia dies intelligitur naturalis qui est 24. horarum: Item illum terminum intelligi dummodo intra id tempus premiti possit commode prima & secunda correptione fratris: alioquin enim tantum prorogari potest denunciatio, quantum ad id sufficit. Præterea illum qui nesciuit statim ab initio latam fuisse excommunicationem contra facientes, posse a tempore notitiae numerare predictos sex dies, intra quos expendatur, que correctio premiti debeat. Aliqua alia de istis excommunicationibus vide apud Nauarr. lib. 5. Consiliorum, tit. de sentent. excommunicationis.

Item de excommunicatione lata per cameram Apostolicam pro solutione annuar pensionis appositæ beneficio, videri possunt quæ tradunt Henricus in sequen. c. 19. & Suarez in citata disput. 20. sect. 2. à num. 7. Duo autem attigisse contenti erimus. Alterum est, quod Henricus habet in §. 2. & plenius Suarez in num. 10. ex benigna interpretatione mentis Camerarij Apostolici, pensionarium non esse termino elapso habendum excommunicatum, nisi pars cui debetur pensio, & ad cuius instantiam & fauorem datur excommunicatio; debeat, non quidem privatim, sed per Cameræ Apostolicæ sententiam parti intimatam, se velle ut excommunicationem incurrat: adeo que si ante quam debeat, ipse vel debitor moriatur, vel debitum solvatur, vel inter se partes conveniant, excommunicatio non incurritur, etiam elapso termino præscripto; ac etiam in casu in quo se quis obligaverit personaliter, seu per proprium & immediatum consensum: ac item quantumcumque tunc debitori satis constat de obligatione à se assumpta sub onere & pena. Ita ex usu & stylo curiæ Romanæ haberi notat cum Nauarr. ex Cassidoro Suarez. Et addit rationem, qua consentaneum est ut in ea re voluntas creditoris expectetur; quia cura in fauorem ipsius lata sit excommunicatio, censetur dilationem præmittere donec cum tanto rigore debitum exigat. Neque Iudex intendit excommunicationem ferre, nisi secundum exigentiam, & voluntatem ipsius: quam consentaneum est iuridicè, seu per Iudicis sententiam, intimari debitori.

Alterum est, quod Henricus in sequen. §. 4. addit, Cum mandatum Camerarij præsumatur iustum, si intercedunt causæ quæ debitoris moram soluendi excusent à culpa, ita ut creditor irrationabiliter sit inultus: excusari quoque eundem debitorem ab excommunicatione prædicta: qui si in ea re timeat se molestandum, impetrabit à Summo Pontifice diploma commissum Ordinatio, Tanquam Apostolico legato; ut iure procedens, iuxta cap. Odoardus De solutionibus, designet congruam sustentationem ipsi beneficiario debitori, & prohibeat creditori vexare ipsum, sed contentus sit fructibus residuis. Quia in re, ut monet Suarez num. 13. aduertendum est, tale scriptum Pontificium ut vile sit, debere continere clausulam non obstante quacumque obligatione formæ Camera: quia per talem concessionem non impediretur alioqui facultas authoris Camera: ob plurimum Pontificum confessiones et factas.

Pro debito usu absolutiois ab excommunicatione, Explicatio excommunicationum Sedi Apostolicæ, in Bulla Cæne Domini reseruatæ.

Magna est excommunicationum multitudo, etiam eorum, quarum absolutio iure communi est Sedi Apostolicæ reseruatæ; & in quibus oportet Confessarij versari esse

se, ne Sacramentalem absolutioem det sacrilegè, adeo quæ inualle, iuxta doctrinam de casuum reseruatione in Concilio Trident. sess. 14. c. 7. expressam. Non dicemus autem in præsentiarum de omnibus: quia nonnulla sic passim ignorantur, nec in usu sunt, ut probrorogatis valeant: & pleræque, licet notæ sint & in usu, commodius tamen tractantur cum peccatis, propter quæ à iure imponuntur, iam vero quæ à nobis peculiarem, pauloque plenioris considerationem, nullo modo negligendam, exigunt: sunt (vltima eam de qua iam diximus in appendice ad librum primum) excommunicationes latæ in Bulla Cæne Domini: tum quia sub finem eiusdem Bullæ, Summus Pontifex mandat, ut omnes quavis autoritate audiendas confessiones de peccatis, transumptum illius penes se habeant, diligenterque legere, ac percipere studeant: tum quia sunt omnium grauissima, non eo tantum nomine, quod latæ sint propter grauissima quædam peccata, quibus plus diuina maiestas, quam cæteris offenditur, ac quibus pax vniuersæ populæ Christianæ cum Christi in terris Vicario, non sine graui scandalo, perturbatur: sed etiam quia illarum absolutio rita seueritate reseruantur Papæ, ut maior excommunicatio imponatur cuiusque, cuiusque dignitatis vel status sit, & quocumque privilegio, quocumque ratione munitus (nisi in illo fiat expressa earum mentio) qua extra mortis articulum, quempiam ab eis absolueret, de facto præsumperet: ut videre est in 3. parte eiusdem bullæ §. Cæterum i. Vnde satis intelligitur in earum cognitione Confessarij oportere imprimis versatum esse. Quod & patet ex speciali præcepto quod in eadem bulla sub finem, Summum Pontificem dare iactatigimus.

CAPVT XIII.

De bulla dicta Cæna Domini.

SUMMARIUM.

- 226 Bulla Cæne Domini, usus in Ecclesiis.
227 Modus peculiaris quo cessat obligatio eiusdem.
228 Observatio de casibus, qui in inuouatione eiusdem Bullæ, interdum detrahuntur.
229 Alia de iis, qui interdum adduntur.
230 Excommunicationes Bullæ Cæne, nec sunt proprie ab homine, nec proprie à iure.
231 In tres partes Bulla Cæne distinguitur.
232 Tres causæ ob quas est instituta.

Antequam ad singularium excommunicationum considerationem aggrediamur, quædam obseruanda sunt de ipsa met Cæne Bulla.

Observationes generales circa eandem Bullam: qua nunc habetur edita à S. D. N. Paulo Quinto.

Prima sit: Romanos Pontifices, ut discimus ex Clementina. De iudiciis, quibusdam solemnibus anni diebus: nempe, ut ibidem glossa notat verbo, Solemnis, die Iouis septimane sanctæ, qui dicitur Cæna Domini; & die Ascensionis eiusdem Domini nostri, ac die Dedicationis Basilicarum Petri & Pauli; consueuisse generales processus facere contra quædam personarum genera: nempe, ut eadem glossa, verbo generalis, annotat, contra hæreticos eorumque credentes, & contra eos qui ad Saracenis prohibitas merces deferunt, contra piratas contra exigentes, vel imponentes noua pedagia, & contra falsarios literarum Apostolicarum. Progressu vero temporis consuetudinem inualuisse, ut semel tantum in anno fierent: ipso scilicet die Iouis septimane sanctæ, ut attigit Dionysius Auton 3. par. tit. 24. cap. 72. vbi etiam generis processum Martini Quinti referens ad verbum, profigit ei hanc inscriptionem: Processus annualis, qui fit annuatim in curia in Cæna Domini, contra multa hominum genera. Cuiusmodi consuetudo ad nostra vsque tempora perseverauit.

Secunda obseruatio est: obligationem sententiæ talis processus, non esse perpetuam; sed durare tantum vsque ad promulgationem alterius similis sententiæ; siue ab eodem Papa, siue à suo successore latæ, prout in ipsa bulla Cæne Domini exprimitur his verbis, Volentes presentes nostros processus, ac omnia & quæcumque his literis contenta, quousque alij huiusmodi processus à nobis aut Romano Pontifice pro tempore existentes, sicut aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri. Non est verò, quod quæquæ moueat illa diffun-

disiunctio, sicut aut publicentur, tanquam indicet priorem Bullam non obligare semper ad ad promulgationem subsequens. Cum enim mens Pontificis sit per talia verba continuare obligationem istiusmodi Bullarum: neque noua obliget, sicut nec illa alia lex humana, antequam promulgetur: sic illa accipienda sunt vt significant obligationem vnus talis Bullæ tum deum cessare, cum publicata est altera.

228. Tertia obseruatio est: Quando in Bulla noua Cœna Domini, omittitur aliquis casus eorum qui in veteri continebantur, si is talis sit, qui à iure annexam habeat excommunicationem reseruatam, licet desinat habere tantam reseruationem quantum habebat ratione istiusmodi Bullæ, non desinare tamen habere excommunicationem aut reseruationem iuris quam prius habebat; perinde ac si in eadem Bulla nunquam posuit fuisse. Videri possunt pro maiori explicatione quæ habet Nauar. ad cap. Ita quorundam De Iudæis notab. II. num. 25, & aliquot frequentibus. Quando verò omittitur casus, qui nullam habet excommunicationem à iure, tunc quoad illum, cessat omnino excommunicatio.

Sed aduerte quod et si ille qui in eo deliquit, non est amplius obnoxius excommunicationi reseruatæ in Bulla Cœna Domini, sicut erat si deliquisset vigente adhuc Bulla quæ comprehendebatur; tamen si eadem adhuc vigente deliquerit, ab excommunicatione quam tunc incurrit, non liberatur ex eo, quod casus in quo deliquit desierit comprehendendi in Bulla Cœna: sed ligatus manet sicut prius: ita vt nequiat per alium quam per Summum Pontificem absolutio: nec secus ac si eadem Bulla adhuc vigeret. Ratio est: quia excommunicatio semel in cursa, retinet vim suam ligandi donec tollatur per absolutionem, quam in tali casu solus Papa dare potest ob reseruationem factam in ipsa Cœna Bulla.

Aduerte item quod ex Nauar. habet Suarez ad 3. part. D. Thomæ tomo 5. disput. 21. se. 1. si pro eodem delicto feratur excommunicatio in istiusmodi Bulla, pro quo in iure iam fuit lata; excommunicationem esse eamdem numero: quia cum pœnæ sit in mitiore sensu interpretanda, is qui excommunicationem fert in casu in quo iam lata à iure, censendus est (nisi aliud in sententia expresse declarat) non ferre nouam censuram, sed eam quæ in iure continetur, declarare & roborare.

229. Quarta obseruatio est: Casus additos de nouo in Bulla Cœna, non esse referendos ad præterita, sed tantum ad futura: adeo vt is, qui ante additionem etiam nullius commississet delictum illud propter quod nota excommunicatio per Bullam ipsam Cœna decernitur, minimè incurrit illius sententiam. Sin autem post additionem vel semel commississet, omnino incurrit. Nam Papæ mentem non ferre talem sententiam respectu præteritorum, sed futurorum delictorum satis significat in scripto quam ipsi Bullæ præfigit talis: Paulus Episcopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Hæc enim verba, sicut & illa, ad perpetuam rei memoriam quæ Summi Pontifices in suis literis vsurpant, cum faciunt statutum perpetuum, ostendunt ipsam sententiam ferre pro culpis futuris.

230. Quinta obseruatio est: excommunicationes Bullæ, de quibus institutus dicere, nec esse propriè ab homine, nec propriè à iure sed medijs cuiusdam generis. Nam non esse propriè excommunicationes ab homine, patet ex eo quod tales expirent cum homine à quo feruntur: & excommunicationes huius Bullæ ferantur duraturæ etiam post ferentis mortem, vt patet ex verbis eiusdem Bullæ quæ supra in 2. obseruatione retulimus; statuit enim illas valituras vsq; ad promulgationem alterius Bullæ siue ab ipsemet ferente, siue à suo successore faciendam: ita vt edita Bulla à Summo Pontifice in Cœna Domini eo anno quod è vita excedit, vim & robur suum retineat, donec successor ipsius nouam in sequenti Cœna Domini promulget.

Neque item esse propriè à iure excommunicationes ipsas Bullæ Cœna; patet ex eo quod non sint stabiles ad modum iuris, cum non modo à diuersis sed etiam ab eodem Pontifice sæpe mutentur. Deinde, quod obligatio vnus Bullæ eas decernentis cesset per solam promulgationem alterius de nouo factæ, vt ante habitum est. Obligatio autem eorum, quæ vim iuris habent, non cesset quantumcumque

ius nouum condatur aut promulgetur: nisi ipsum illa reuocet.

Quare concludendum est, medijs cuiusdam generis potius, quam vel propriè ab homine, vel propriè à iure esse excommunicationes Bullæ Cœna. Quanquam tamen spectata natura illarum possunt absolute ceteri ab homine esse; quia illud quod dictum est, *ipsas ferri duraturas post mortem sui authoris*, non habent ex sua natura sed ex voluntate Pontificis ferentis, qui potest validare quamlibet sententiam hominis vsque ad tempus aliquod, siue determinatum siue indeterminatum.

Postrema obseruatio est: literas in quibus excommunicationes nobis ad explicandum proposito habentur, à S. D. N. Paulo 5. latæ, tribus partibus distingui: quarum prima proœmiū constituit: secunda viginti clausulis excommunicationes fulminat: tertia quædam ad earumdem excommunicationum absolutionem, valorem, & auctoritatem pertinentia continet. Assignantur verò in proœmio, causæ ob quas, consuetudine maruo consilio introducta, plurimisque iam annis non interrupta, Summus pontifex (qui reip. Christianæ, cuius gubernacula tenet, pacem & tranquillitatem procurare debet) spirituali Ecclesiasticæ disciplinæ gladio contra quædam personarum genera vitur: ea præscindendo à corpore mystico Ecclesiæ militantis: sic tamen vt tanquam communis omnium pius pater, volentibus omnino incorporari, spem paratam relinquat.

231. Prima autem ea causa est, vt retineatur conserueturque vnitas & integritas fidei Catholicæ, sine qua nemo potest placere Deo ad Heb. 11. In quem finem quia eadem fides maximè labefactatur per hæresim, prior pars primæ clausulæ ex dictis viginti, decernit excommunicationem in hæreticos & alios qui aliquo modo ipsis in causa hæresis participant, sicut inferius suo loco videbitur. Secunda causa est, vt sancta fidelium societas sine offensione seruetur, nempe vt fideles inter se alter alteri offensionis causam minimè præbeant, sed vinculo charitatis coniuncti, sic vite presentis quiete gaudeant, vt futura quoque beatitudine perfruantur. Offendi verò potest sancta fidelium societas primo in ordine ad bona temporalia: tum aliis rationibus, tum maximè iis ob quas dicemus pœnam excommunicationis imponi in 3. 4. 5. & 7. clausula: deinde in ordine ad personas Ecclesiasticas, vt contingit præcipuè, cum committuntur ea pro quibus decernitur excommunicatio. In clausula 14. 15. 16. 17. 18. 19. Tertia causa, vt seruetur vnio fidelium cum Christo & ipse in terris Vicario, tanquam membrorum cum capite: cuius vnionis qui particeps non est, necesse potest illius spiritualis vitæ, quæ ad beatam ducit. Violatur verò talis vnio pluribus modis, & maximè iis quibus violatores excommunicationi subiacentur sub finem primæ clausulæ, & in 2. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 17. sequentibus.

CAPVT XIV.

De prima excommunicatione lata in hæreticos cuiuscumque scæta: ac eorumdem credentes, receptatores, fautores, libros legentes, tenentes aut imprimentes atque schismaticos, his verbis.

232. **E**xcommunicamus & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris & Filij & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra: quoscumque Hæreticos, Wicleffitas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios, & à Christiana fide Apostatas, ac omnes & singulos alios hæreticos, quoscumque nomine censentur, & cuiuscumque scætae existant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorumdem libros hæresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate nostra & Sedis Apostolicæ scienter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes, ex quavis causa publicè vel occultè, quouis ingenio vel colore: nec non schismaticos, & eos qui se à nostra & à Romani Pontificis pro tempore existentis, obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.